

OPŠTINA BAR

EDUKACIJA MLADIH O BOLESTIMA ZAVISNOSTI

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Ostros, 2022.

Naziv publikacije:

EDUKACIJA MLADIH O BOLESTIMA ZAVISNOSTI

Rezultati istraživanja

Izdavač:

NVO „EDUKO PLUS“ BAR

Ostros bb, Bar

Tel: +382 69 499 562

E-mail: edukoplus.ngo@gmail.com

Za izdavača:

Almedina Dodić

Stručna konsultacija:

Hakile Resulbegović

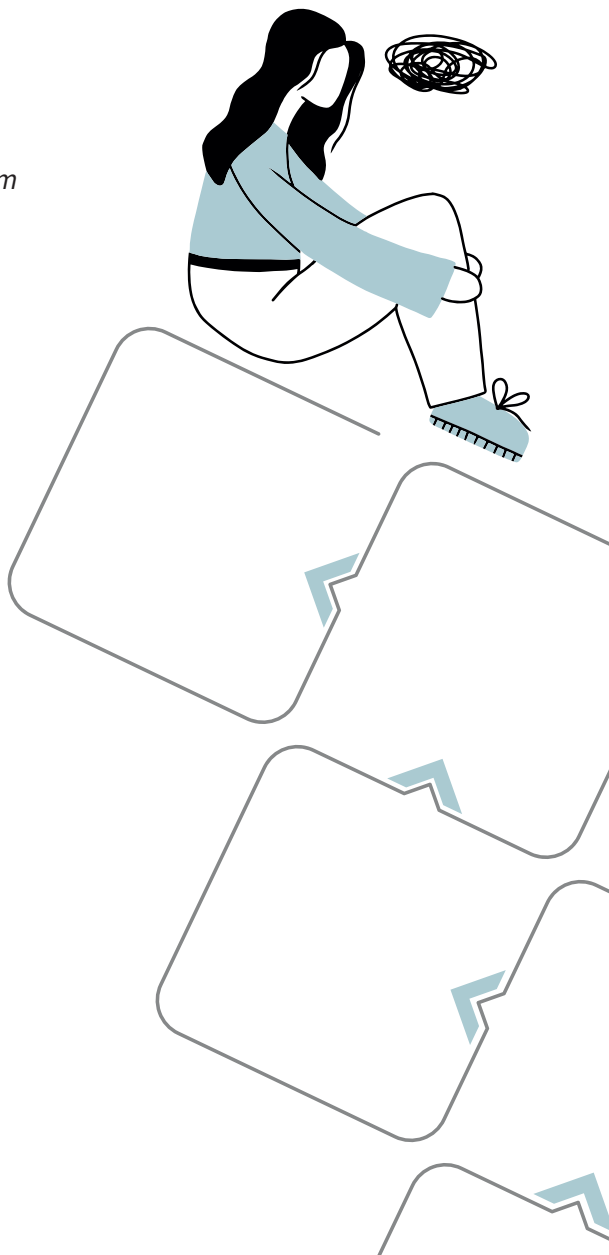
Prelom i dizajn:

Alma Sulejmanović

Štampa:

MediaPro - Studio Petović

Ostros, januar 2022.

UVOD

NVO Eduko Plus je u okviru projekta "EDUKACIJA MLADIH O BOLESTIMA ZAVISNOSTI" podržanog od strane opštine Bar, sprovelo istraživanje među djecom i mladima, uzrasta 11 -14 godina, na teritoriji Ostrosa i širem području Krajine. Fokus ovog istraživanja bio je ispitivanje stepena informisanosti i stavova mladih o bolestima zavisnosti koji uključuje njihove stavove o konzumiranju psihoaktivnih supstanci, alkohola i stav prema kockanju, tj. na koji način se informišu o pomenutim temama: da li u školi pohađaju obuke ili radionice vezane za ove teme, da li znaju da li se u njihovom društvu mogu „nabaviti“ psihoaktivne supstance, da li znaju nekog ko ih koristi, da li su im nekad bile ponuđene, koji su faktori koji utiču na to da mladi koriste ove supstance i sl.

Neformalni edukativni program o promociji zdravih stilova života među mladima

U sklopu ovog projekta, pored sprovedenog istraživanja, održan je i ciklus edukativnih radionica o promociji zdravih stilova života među mladima. Kroz ovu aktivnost 20 mladih je imalo priliku da steknu i unaprijede svoja znanja i vještine vezane za edukaciju svojih vršnjaka. Pomenute vještine odnose se na prenošenje znanja vršnjacima putem neformalnih, interaktivnih radionica, treninga i predavanja.

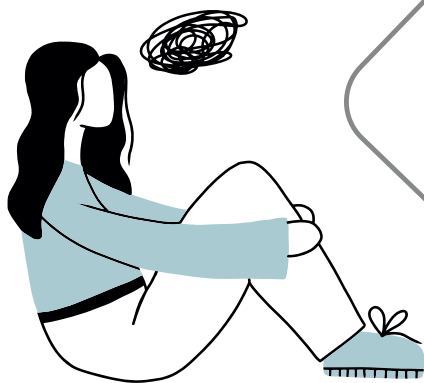
Projekat je usmjeren na unaprjeđenje znanja i vještina mladih kada je riječ o svim rizicima koje sa sobom nosi zloupotreba psihoaktivnih supstanci, o njihovim štetnim efektima kao i sticanje vještina kako da se odupru „pritisku sredine“ kada je riječ o ovom problemu, jačajući tako omladinski aktivizam i nastavljajući proces neformalne edukacije mladih na lokalnom nivou.

Sprovedenjem svih ovih aktivnosti, NVO EDUKO PLUS je uspio da realizuje i postigne glavni cilj projekta koji je glasio "Podizanje svijesti zajednice o problemu zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i o potrebi za njenim sprečavanjem, kao i o potrebi afirmacije zdravih stilova života".

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

PILOT STUDIJA

Prije početne faze prikupljanja podataka od strane organizatora istraživanja realizovano je Pilot istraživanje. Cilj ovog istraživanja bio je da se na 20 ispitanika/ca (koji/e su imali/e mogućnost da direktno daju komentare vezane za Upitnik) unaprijed testira Upitnik, odnosno instrument koji će biti korišćen za prikupljanje primarnih podataka u svrhu istraživanja. To je omogućilo da se dodatno formulišu i preciziraju pitanja kako bi bila jasna, te da se obezbijedi „maksimalno“ razumijevanje pitanja od strane ispitanika/ca. U slučajevima kada ispitanicima/cama određeno pitanje nije bilo jasno, ili se moglo protumačiti na više načina, to pitanje je bivalo modifikovano na način da bude nedvosmisleno i jasno. Tokom izrade upitnika, kao i tokom pilot istraživanja bili su angažovani stručnjaci koji su pomogli u koncipiranju finalne verzije Upitnika, korištenog kao osnovnog instrumenta za prikupljanje podataka tokom ovog istraživanja.

UPITNIK

Instrument, tj. upitnik koji je korišćen tokom istraživanja sastoji se od 11 zatvorenih pitanja i 20 tvrdnji (gdje su na određenim tvrdnjama ispitanici dali odgovore na Likertovoj skali od 1 - Uopšte se ne slažem do 5 - U potpunosti se slažem). Upitnik je kreiran sa ciljem da ispita nivo informisanosti i stavove mladih prema bolestima zavisnosti koje uključuju korišćenje psihoaktivnih supstanci, alkohola kao i problem kockanja.

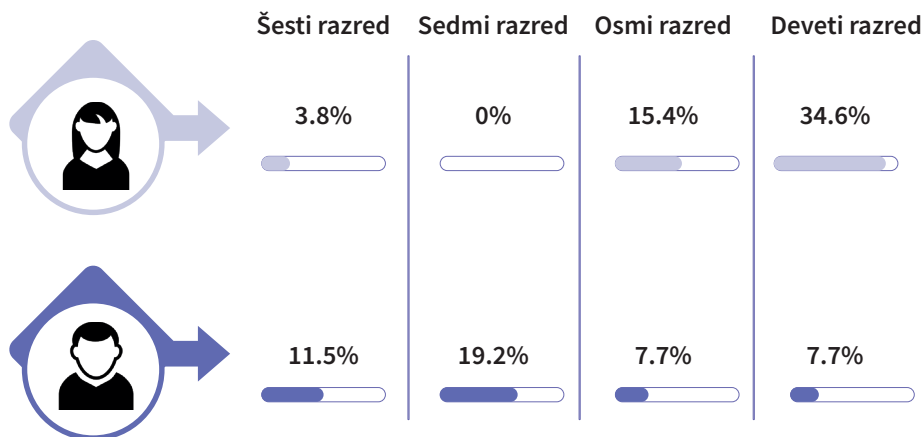
Na početku upitnika nalaze se demografska pitanja (pol, razred, školski uspjeh i sl.) a nakon toga su slijedila pitanja koja su se odnosila na način na koji se mladi informišu o bolestima zavisnosti, kakve stavove imaju, da li znaju nekoga ko konzumira psihoaktivne supstance, da li znaju nekog ko prodaje psihoaktivne supstance, koji su razlozi upotrebe psihoaktivnih supstanci od strane mladih, da li su oni nekada konzumirali alkohol, i sl.

Na početku samog upitnika nalazi se kratak uvod:

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

OPIS UZORKA

Kada je riječ o uzorku, 53.8% su bile osobe ženskog pola, dok su 46.2% bili muškog pola. Od ukupnog uzorka, 15.4% su učenici šestog razreda, 19.2% učenici sedmog razreda, 23.1% učenici osmog razreda, dok su najveći dio uzorka činili učenici devetog razreda, njih 42.3%. Najveći dio anketiranih su imali vrlo dobar ili odličan uspjeh, njih 92.4%.

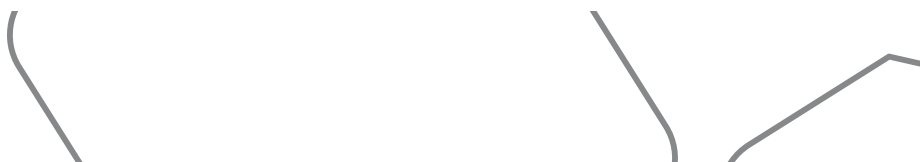
PSIHOAKTIVNE SUPSTANCE

Psihoaktivne supstance (skraćeno PAS), prema definiciji, predstavljaju hemijske materije koje mijenjaju čovjekovo mentalno stanje utičući na način rada mozga i nervnog sistema. One mijenjaju stanje svijesti, opažanje, mišljenje, raspoloženje, ponašanje. Zbog raznolikosti ovih supstanci, sve više se umjesto užeg termina DROGA koristi termin psihoaktivna supstanca. Termin DROGA obično koristimo za ilegalne (zakonom zabranjene) psihoaktivne supstance.

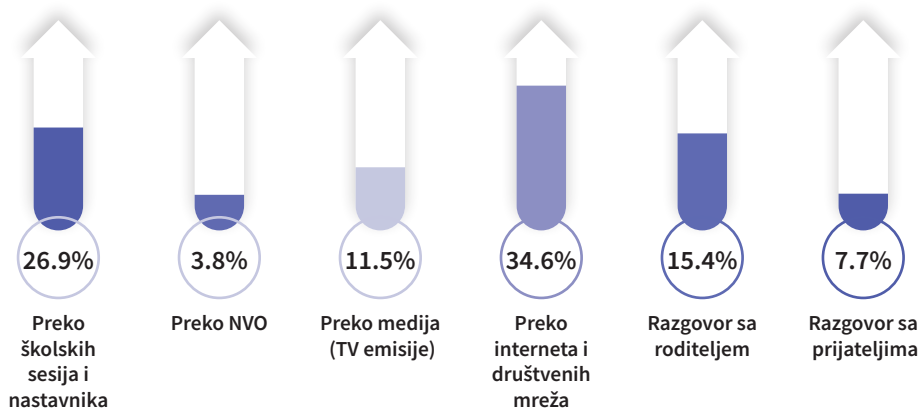
U svojoj vječitoj težnji da dožive zadovoljstvo, mladi ponekad posežu za psihoaktivnim supstancama. Međutim, životna istina leži u tome da se dugotrajna sreća i zadovoljstvo postižu bogaćenjem sopstvenog života kroz različite društvene, kulturne, vjerske i neke druge stimuluse, nego kroz „vještačke štake”- psihoaktivne supstance, koje obezbjeđuju trenutani osjećaj zadovoljstva. Tokom razvoja važno je da se uskladimo sa realnošću i normama užeg i šireg okruženja. Savlađujući brojne prepreke na putu zadovoljenja potreba, čovjek se psihološki razvija.

Psihoaktivne supstance se mladima čine kao “prečica” kojom se brzo, lako i bez napore stiže do cilja. Osjećaj zadovoljstva je kratkotrajan, a da bi osoba ponovo izazvala stanje koje je imala prilikom prvog konzumiranja narkotika, mora da povećava doze narkotika. Ovo činjenje dovodi do zavisnosti, a u momentima kriza ili kada je osoba pod uticajem narkotika nalazi se u stanju smanjene uračunljivosti i u većini slučajeva može da bude veoma agresivna i opasna. Razorne posljedice korišćenja psihoaktivnih supstanci su vidljive na svim poljima - tjelesnom, psihološkom, intelektualnom, socijalnom, duhovnom.

Kakve stavove imaju anketirani mladi prema psihoaktivnim supstancama, može se vidjeti iz sljedećih grafika.

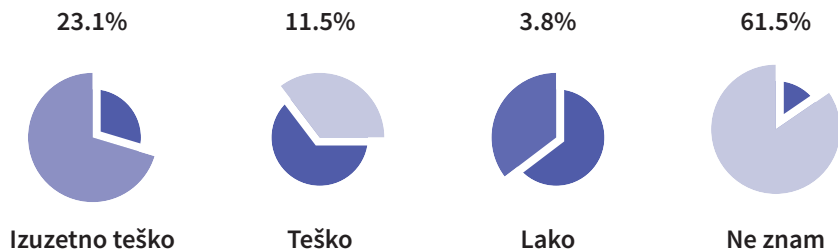

Na koji način se informišes o upotrebi i posljedicama upotrebe droga?

U današnjem digitalnom vremenu postoje različiti kanali uz pomoć kojih mladi „brzinom svijetlosti“ dobijaju željene informacije. Pored tih kanala koji su označeni kao „digitalne platforme“ postoje i takozvani „tradicionalni“ kanali koji se još koriste u ovom vremenu u kome vladaju tehnološke promjene. Ovim pitanjem htjeli smo da saznamo kojim kanalima, odnosno kako se mladi iz Ostrosa i sired područja Krajinine informišu o upotrebi i posljedicama upotrebe narkotika. Na osnovu dobijenih odgovora možemo da vidimo da se mladi iz Krajine po ovom pitanju najviše informišu putem društvenih mreža i interneta (34.6%), što potvrđuje našu polaznu hipotezu o uticaju digitalnog svijeta na život i sazrijevanje mladih. Pored tog kanala, drugi kanal koji je značajan za mlade i preko kojeg oni dobijaju informacije jeste „tradicionalni“ kanal, odnosno preko školskih časova i nastavnika (26.9%). A najmanje informacija o upotrebi i posljedicama upotrebe droge, mladi dobijaju od strane nevladinih organizacija (3.8%), što ukazuje na to da se nevladin sektor u opštini Bar treba da kreira različite sadržaje neformalnog vida edukacije, što bi za rezultat imalo pojačano preventivno djelovanje, podizanje svijesti kod mladih o štetnosti psihoaktivnih supstanci, i u krajnjoj liniji smanji broj mladih koji aktivno ili pasivno koriste narkotike.

Ukoliko bi to poželio/poželjela, koliko teško bi ti bilo da nabaviš drogu?

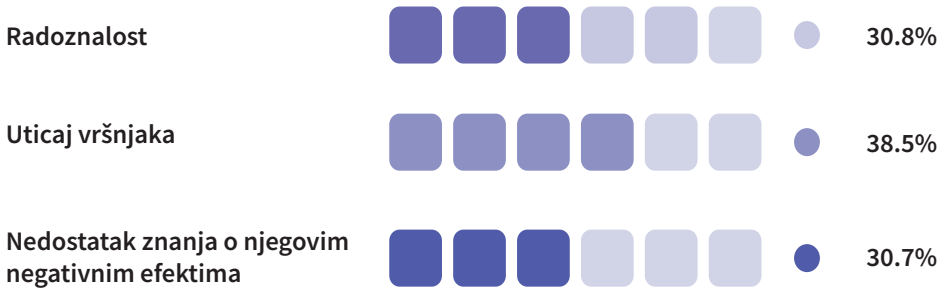
Glavni cilj ovog pitanja je bio da se procijeni u kojoj mjeri ispitanici/ce mogu doći u situaciju da kupe narkotike, što će nam omogućiti da utvrdimo prisustvo ove psihaktivne supstance u našem društvu kao i stepen informisanosti mladih o nabavljanju te supstance. Do narkotika bi lako došli samo 3.8% anketiranih, dok je 34.6% anketiranih navelo da je nabavka narkotika teška ili izuzetno teška. Najveći dio anketiranih mladih (61.5%) je reklo da ne zna.

Da li u tvom neposrednom okruženju postoje osobe koje konzumiraju drogu?

Kao i prethodno pitanje, i ovo pitanje ima za cilj da utvrdi da li u okolini u kojoj žive anketirani postoje osobe koje konzumiraju psihoaktivne supstance. Nakon obrade podataka došli smo do rezultata koji ukazuju na to da 3.8% anketiranih zna osobe koje konzumiraju psihoaktivne supstance u njihovom okruženju. Ovaj odgovor su dali isti oni mladi koji su naveli da u njihovom okruženju je lako nabaviti psihoaktivne supstance.

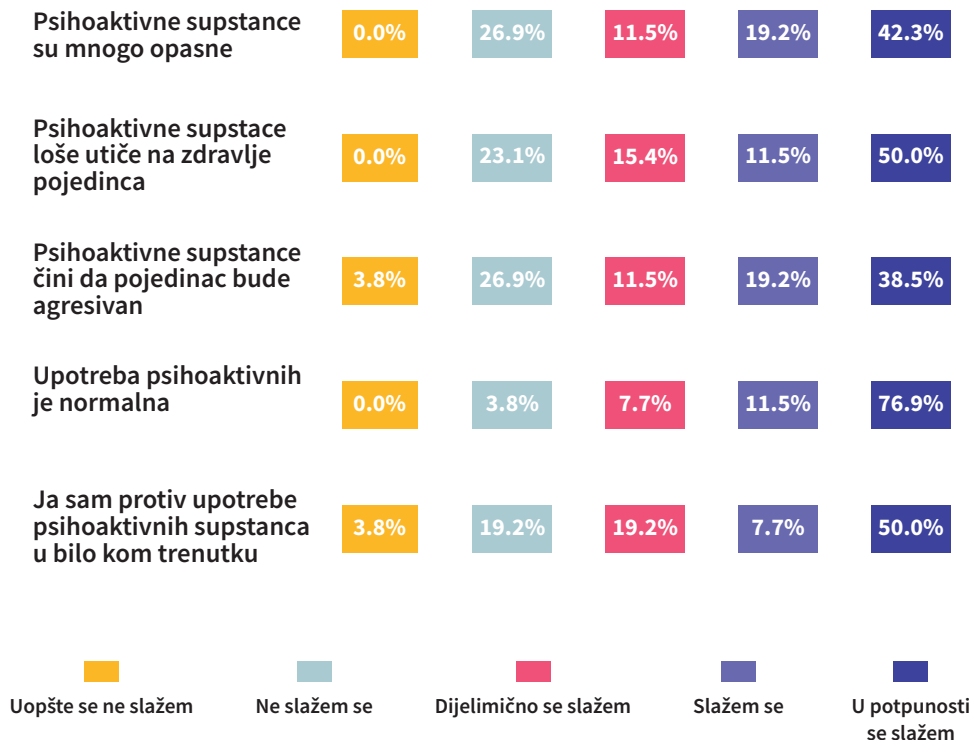
Po tvom mišljenju koji su faktori odgovorni za zloupotrebu droge među mladima?

Obrazac zloupotrebe narkotika među mladima zavisi od brojnih faktora u rasponu od životne sredine do genetske ranjivosti. Mlađi ljudi, posebno adolescenti, su osjetljivi i podložni uticaju od strane svojih vršnjaka. Ovo je značajno jer tokom svog uzrasta prolaze kroz niz hormonskih i razvojnih promjena, štaviše, mijenjaju se i njihove ličnosti. Ove promjene ih mogu učiniti stresnim i zbunjenim, često primoravajući ih da pribjegnju zloupotrebi psihoaktivnih supstanci. Važno je da za to vrijeme traže smjernice i podršku. Međutim, najvažniji aspekt je da neko primijeti prve znakove i simptome i posavjetuje ih šta je ispravno, a šta pogrešno.

Glavni cilj ovog pitanja je bio da procijenimo, na osnovu mišljenja ispitanika, koji su to faktori koji su odgovorni za zloupotrebu droge među mladima. Na osnovu dobijenih rezultata došli smo do zaključka da, prema mišljenju mladih tri glavna faktora su: uticaj vršnjaka (38.5%), radoznalost mladih (30.80%) i nedostatak znanja o njegovim negativnim efektima (30.7%).

U kojoj mjeri se slažeš sa navedenim tvrdnjama vezano za upotrebu psihoaktivnih supstanci

Na osnovu grafikona možemo da vidimo da je mladima bilo ponuđeno pet tvrdnji. Oni su trebali su ocijeniti na kom stepenu se slažu na skali od 1 – “uopšte se ne slažem” do 5 – “u potpunosti se slažem”.

Kako vidimo iz grafika, 61.5% anketiranih smatraju da su psihoaktivne supstance opasne, dok 26.9% anketiranih smatraju da psihoaktivne supstance nisu opasne, isti ti mladi smatraju da psihoaktivne supstance ne utiču loše na njihovo zdravlje.

57.7% anketiranih smatra da psihoaktivne supstance čine da pojedinac bude agresivan, dok 30.7% misli suprotno a 11.5% mladih nemaju stav po tom pitanju.

Da li je upotreba psihoaktivnih supstanci normalna pojava, najveći dio anketiranih smatraju da jeste 88.4%, dok samo 3.8% mladih kažu da nije, a 7.7% nemaju stav po tom pitanju.

57.7% anketiranih su izjasnili da su protiv upotrebe psihoaktivnih supstanci u bilo kom trenutku dok 23% su izjasnili da nisu protiv, a 19.2% njih nemaju stav povodom tog pitanja.

ALKOHOL

Alkohol je najčešće korištena droga među mladima. Premda ne spada u ilegalne droge, **za mlade od 18 godina alkohol jest ilegalna droga.**

Za mozak u razvoju, alkohol je opasna droga i ukoliko se uzima u ranoj dobi može izazvati trajne posljedice. Alkohol utiče na sposobnost opažanja realnosti i sposobnost donošenja odluka kod odraslih. Za djecu je to još i opasnije jer djeca još nisu razvila sve svoje spoznajne vještine i sposobnosti (npr. sposobnost rješavanja problema i donošenja ispravnih odluka i sl.), pa konzumiranje alkohola u toj dobi zaustavlja kognitivni i psihoemocionalni razvoj, što se u kasnijoj dobi uglavnom teško ili nikako da nadoknaditi (ZZJZDNZ, 2022).

Najčešći razlozi za alkoholizam kod mladih, to su imitacija odraslih, osjećaj prijatnosti, želja za prihvatanjem vršnjaka, bunt, želja za rješavanjem problema, osjećanje moći, znatiželja, dosada, stidljivost, želja za eksperimentisanjem i probanjem nečeg novog.

Kakve stavove imaju anketirani mladi prema konzumiranju, može se vidjeti iz sljedećih grafičkih prikaza.

Na koji način se najčešće informišes o upotrebi i posljedicama konzumiranja alkohola?

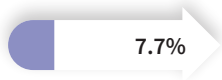
Preko školskih sesija i nastavnika

Preko interneta i društvenih mreža

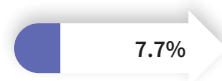
Preko NVO

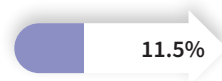
Razgovor sa roditeljima

Preko medija (TV emisije)

Razgovor sa prijateljima

Ovim pitanjem htjeli smo da saznamo preko kojih kanala, odnosno kako se mladi informišu o upotrebi i posljedicama konzumiranja alkohola. Na osnovu dobijenih odgovora možemo da vidimo da se mladi najviše informišu putem društvenih mreža i interneta (26.9%), što potvrđuje našu polaznu hipotezu o uticaju digitalizacije na savremeni svijet. Pored tog kanala, drugi kanal koji je značajan za mlade i preko kojeg dobijaju informacije jeste "tradicionalni" kanal, odnosno preko školskih časova i nastavnika (23.1%) i razgovor sa roditeljima (23.1%). A najmanje informacija o upotrebi i posljedicama konzumiranja alkohola mladi dobijaju od strane roditelja (11.5%), nevladinih organizacija (7.7%) i preko medija (7.7%).

Da li si ikada konzumirao/la alkohol?

Na osnovu grafikona možemo da vidimo da najveći dio anketiranih (88.5%) nisu konzumirali alkohol dok 11.5% njih su izjasnili da su konzumirali. Razlog zbog kojeg veliki procenat mladih nije konzumirao alkohol jeste taj što je licima ispod 18 godina zabranjena kupovina alkohola, ali svakako ovdje je veoma bitan i još jedan element – mladi u ruralnom djelu naše Opštine, teže upadaju u krugove gdje se koriste narkotici i alkohol.

Šta od sljedećeg je najviše uticalo na vaše stavove o konzumiranju alkohola kod tinejdžera:

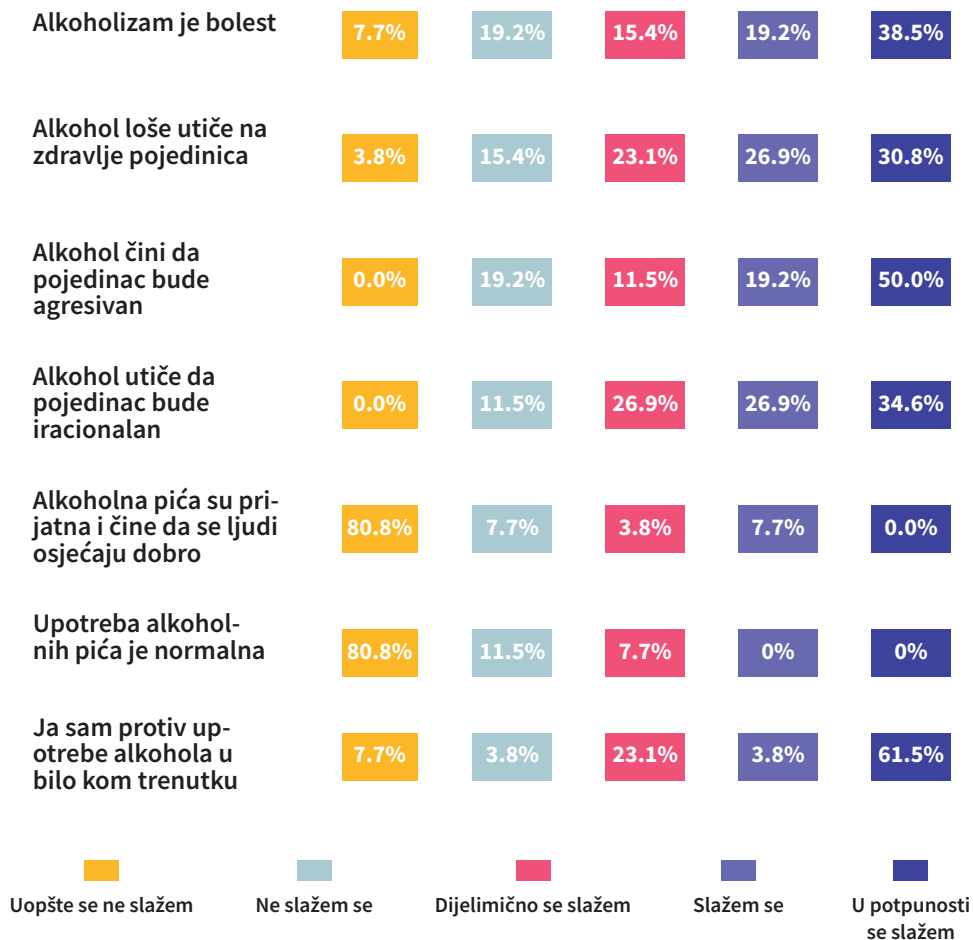
Kako mladi prelaze iz adolescencije u mladost, nailaze na dramatične fizičke, emocionalne promjene i promjene u načinu života. Razvojne tranzicije, kao što su pubertet i sve veća nezavisnost, povezuju se sa povećanjem konzumiranja alkohola. Dakle, na neki način, samo biti adolescent može biti ključni faktor rizika, ne samo za početak konzumiranja već i za prepoznavanje „opasnih pića“. Postoje različiti faktori koji utiču na to kakve će stavove mladi imati povodom konzumiranja alkohola i ovim pitanjem htjeli smo da potvrdimo ko je uticao na njihove stavove. Na osnovu dobijenih rezultata možemo da vidimo da su na njihove stavove najviše uticali vršnjaci (69.2%), razlog može da bude da tokom perioda adolescencije, eksperimentisanje i upotreba alkohola se dešava u društvenom kontekstu. A najmanji uticaj na njihove stavove imaju filmovi (15.4%), reklame na TV-u (11.5%) i roditelji (3.80%).

Da li znaš nekoga ko stalno konzumira alkohol i upravlja vozilom?

Vožnja pod dejstvom alkohola predstavlja jedan veliki rizik, ne samo za mlade nego za sve ljude. Opšte je poznato da jedna smrt uzrokovana alkoholom dogodi se svakih 52 minuta, prema NHTSA. Vožnja u pijanom stanju uzrokuje više od 10.000 smrtnih slučajeva svake godine, oko 1/3 svih smrtnih slučajeva u saobraćaju. Sami predstavljeni brojevi ukazuju na to koliko je ova pojava, odnosno ovaj oblik ponašanja rizičan. Na osnovu dobijenih podataka sa ovog istraživanja možemo da vidimo da 19.2% naših ispitanika znaju nekoga ko stalno konzumira alkohol i upravlja vozilom. Ovaj procenat ukazuje na to da postoji potreba za većom promocijom i podizanjem svijesti mladih i drugih o riziku koji nosi ovaj oblik ponašanja i djelovati u pravcu koji ima za cilj da se ovakav vid ponašanja eliminiše.

U kojoj mjeri se slažeš sa navedenim tvrdnjama vezano za konzumiranje alkohola:

Sa grafikona možemo da vidimo da je mladima bilo ponuđeno pet tvrdnji koje su oni trebali da ocijene u kojem stepenu se slažu na skali od 1 – “uopšte se ne slažem” do 5 – “u potpunosti se slažem”.

Alkoholizam je stanje hronične zavisnosti o alkoholnim pićima. Manifestuje se kroz snažnu želju za pićem, gubitkom kontrole prilikom konzumiranja, simptomima fizičkog odvikavanja i povećanom tolerancijom na alkohol. Zavisnost o alkoholu je težak psihički poremećaj, jer dolazi do patološkog procesa, koji mijenja način na koji mozak funkcioniše.

Kao što možemo da vidimo sa grafikona, da najveći dio anketiranih (57.7%) smatraju da alkoholizam jeste bolest, što nam ukazuju na to da nešto od polovine naših ispitanika jesu upoznati sa pravom definicijom "Alkoholizma".

Da li mladi znaju da alkohol loše utiče na naše zdravlje, to su pokazali rezultati da 57.7% anketiranih smatraju da alkohol loše utiče na zdravlje pojedinca, što predstavlja istinu jer konzumiranje alkohola dovodi do ozbiljnih zdravstvenih rizika, pored neposrednih zdravstvenih problema kao što su problemi sa kožom, mučnina i glavobolja, prekomjerno konzumiranje alkohola nosi sa sobom ozbiljne dugoročne rizike po zdravlje.

69.2% anketiranih smatraju da alkohol čini pojedinca agresivnim, dok drugi dio smatra suprotno. Prema nalazima raznih istraživanja, poznata je povezanost alkohola i agresije. Uticaj konzumiranja alkohola na agresivno ili nasilno ponašanje je složen i iako alkohol možda nije direktan uzrok nečijeg agresivnog ili nasilnog ponašanja, on je često faktor koji dovodi do toga.

Konzumiranje alkohola pokreće oslobađanje endorfina - hemikalija koje izazivaju osjećaj zadovoljstva - u određenim djelovima mozga, što može pomoći da se objasni zašto neki ljudi konzumiraju više od drugih. Isto tako konzumiranje alkohola je povezano sa oslobađanjem hormona dopamina koji se često smatra 'hormonom sreće'. Kada počnemo da konzumiramo alkohol, naša tijela proizvode dodatni dopamin, koji putuje do djelova mozga poznatih kao „centri nagrađivanja“ – djelovi zbog kojih se osjećamo dobro i zbog kojih želimo da radimo više od onoga što radimo. Ali to što naš alkohol čini da se osjećamo na "kratak" period srećnim, ne znači da neće imati posljedice kasnije (navedene u početku teksta). Sa sledećom tvrdnjom koja glasi "Alkoholna pića su prijatna i čine da se ljudi osjećaju dobro", najveći dio anketiranih mladih (80%) nisu se uopšte složili sa ovom tvrdnjom, što možemo vidjeti iz priloženih rezultata da kod velikog broja mladih postoji razvijena svijest o negativnim posljedicama koje alkohol ima.

Upotreba alkohola u adolescenciji i dalje je veoma česta u Evropi, sa dva od tri adolescenta starosti od 15 godina koji su probali alkohol barem jednom u životu u 2018. godini. Iz Instituta za javno zdravlje su kazali da je utvrđeno da je 59 odsto mladih od 15. do 24. godine, probalo alkohol, i to 51 odsto u 2018. godini. Ovim pitanjem htjeli smo da vidimo, da li mladi iz područja u kome je anketiranje vršeno smatraju da je konzumiranje alkohola normalna pojava. Iz dobijenih rezultata možemo da vidimo da 92.3% anketiranih, što čini i najveći dio našeg uzorka, smatraju da konzumiranje alkohola nije normalna pojava. Isto tako iz tvrdnje u nastavku možemo da vidimo da gotovo 65.3% su protiv upotrebe alkohola u bilo kom trenutku.

KOCKANJE

Kockanje predstavlja radnju kada pojedinac rizikuje nešto vrijedno u nadi da će dobiti nešto još veće vrijednosti. Zavisnost od kockanja je nekontrolisani poriv da se nastavi sa kockanjem, uprkos uticaju koji to ima na vaš život. Kockanje izaziva zavisnost jer stimuliše sistem nagrađivanja mozga slično narkoticima ili alkoholu. U stvari, zavisnost od kockanja je najčešći poremećaj kontrole impulsa širom svijeta. Mnogo je faktora koji mogu doprinijeti razvoju zavisnosti od kockanja, uključujući: očaj za novcem, „napoj“ koji dolazi od uzbuđenja klađenja i opojnu atmosferu kockarske scene.

Odlučujući element zavisnosti od kockanja je da ljudi postaju potpuno apsorbovani u određene aktivnosti kockanja, a zatim ih na kompulzivni način nastavljaju, uprkos potencijalnim negativnim posljedicama. Oni koji pate od zavisnosti od kockanja često opisuju osjećaj gubitka kontrole u koji vjeruju da nisu u stanju da izbjegnu ili zaustave kockanje.

Uobičajeni znaci zavisnosti od kockanja uključuju:

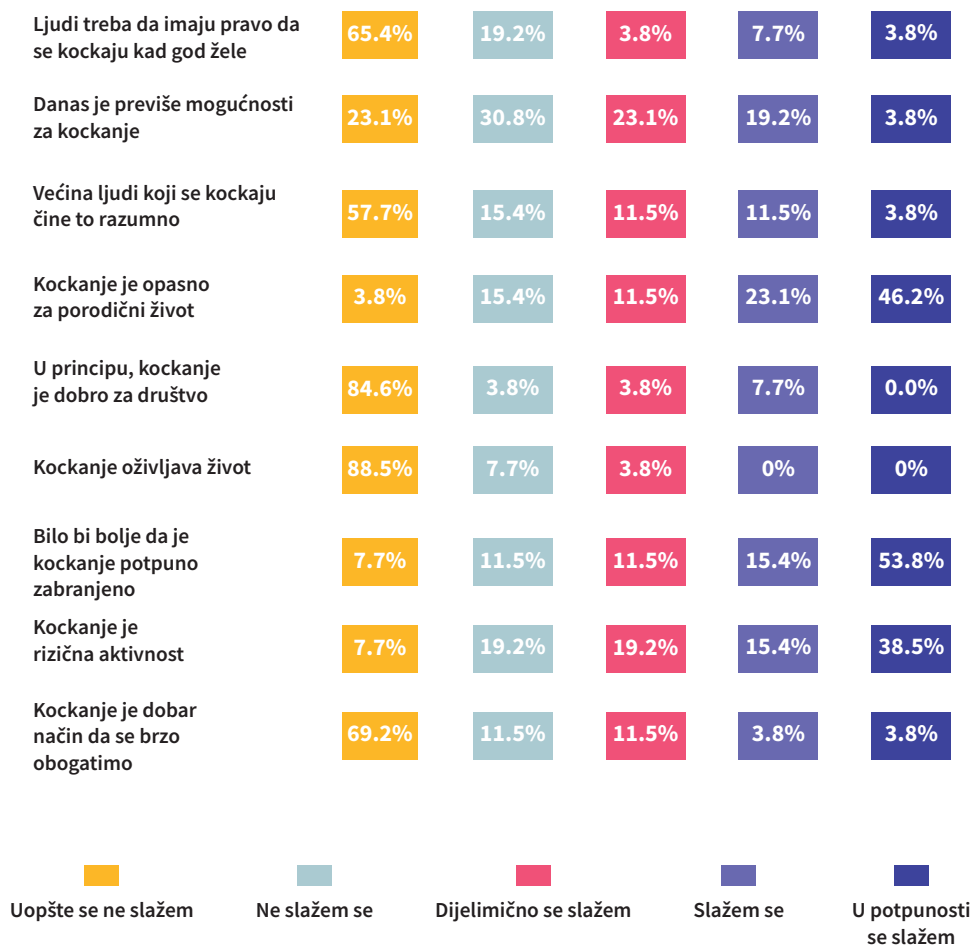
- *Potreba za kockanjem sa sve većom količinom novca*
- *Neuspješan pokušaj kontrole, smanjenja ili zaustavljanja*
- *Osjećate se nemirno ili razdražljivo kada niste u mogućnosti da kockate*
- *Kockanje da biste izbjegli probleme ili ublažili negativne emocije*
- *Pokušaj da se vrati izgubljeni novac tako što se više kocka*
- *Ugrožavanje važnih veza ili prilika zbog kockanja*
- *Pribjegavanje krađi ili prevara da biste dobili novac od kockanja*

Za razliku od uzročnih kockara, ljudi zavisni od kockanja ne mogu jednostavno da prestanu kada izgube ili postave limit gubitka; oni su primorani da nastave da igraju kako bi pokušali da povrate svoj novac. U mnogim slučajevima, osoba gubi više nego što je planirano, osjeća se loše zbog količine izgubljenog novca, a zatim pokušava da nadoknadi gubitke kockanjem, što posledično dovodi do još većeg gubitka novca. Ovaj destruktivni ciklus dovodi do mnogih negativnih posljedica i može imati ozbiljan uticaj na fizičko, emocionalno i finansijsko zdravlje pojedinca (Addictioncenter, 2022).

Kakve stavove imaju anketirani mladi o kockanju, može se vidjeti iz sljedećeg grafičkih prikaza.

U kojoj mjeri se slažete sa navedenim tvrdnjama vezano za Kockanje

Uopšte gledano, možemo da zaključimo da mladi u velikoj mjeri imaju negativne stavove vezane za kockanje, gdje su se čak najveći dio anketiranih mladih složili da: ljudi ne trebaju da imaju pravo da se kockaju kada god žele, kockanje nije dobro za društvo, da je kockanje nerazumna pojava, kockanje ne oživljava život, da je rizična aktivnost koja nam ne omogućava da se brzo obogatimo i koja treba u potpunosti da bude zabranjena.

ZAKLJUČAK

Fokus opisanog istraživanja bio je ispitivanje stepena informisanosti i stavova mladih u Ostrosu i širem dijelu Krajine o bolestima zavisnosti, koji uključuje njihove stavove prema konzumiranju psihoaktivnih supstanci, alkohola i stav prema kockanju, tj. na koji način se informišu o ovim temama, da li u školi pohađaju obuke ili radionice vezane za ove teme, znaju li da li se u njihovom društvu mogu nabaviti psihoaktivne supstance, da li znaju nekog ko koristi ove supstance, da li su nekad bili ponuđeni da koriste iste, koji su faktori koji utiču na to da mladi koriste ove supstance i sl. Podaci istraživanja su pokazali da se mladi najviše informišu o psihoaktivnim supstancama preko interneta i društvenih mreža, kao i preko školskih sesija i nastavnika. A najmanje informacija o upotrebi i posljedicama upotrebe droge mladi dobijaju od strane nevladinih organizacija (3.8%), što ukazuje na to da se nevladin sektor mora u velikoj mjeri podržavati, da omogući mladima razne edukacije koje će imati cilj da podignu svijest mladih po ovom pitanju. Podaci su ukazali da postoje mladi (ali u malom broju) koji znaju osobu iz njihovog okruženja koje konzumiraju drogu, isto tako mladi su naveli neke od glavnih faktori koji utiču da konzumiraju narkotika su: uticaj vršnjaka (38.5%), radoznalost mladih (30.80%) i nedostatak znanja o njegovim negativnim efektima (30.7%). A na stavove mladih o konzumiranju alkohola kod tinejdžera, najviše po njihovom mišljenju, uticali su vršnjaci (69.2%), razlog toga može da bude da tokom perioda adolescencije, eksperimentisanje i upotreba alkohola se dešava u društvenom kontekstu. A najmanji uticaj na njihove stavove imaju, po mišljenju mladih, filmovi (15.4%), reklame na TV-u (11.5%) i roditelji (3.80%).

Na osnovu dobijenih podataka iz ovog istraživanja mogli smo da vidimo da 19.2% naših anketiranih ispitanika znaju nekoga ko stalno konzumira alkohol i upravlja vozilom. Ovaj procenat ukazuje na to da postoji potreba za većom promocijom i podizanjem svijesti mladih i drugih o riziku koji nosi ovaj oblik ponašanja i djelovati u pravcu koji ima za cilj da se ovakav vid ponašanja eliminiše.

Kada je riječ o kockanju, uopšte gledano, možemo da zaključimo da mladi u velikoj mjeri imaju negativne stavove vezano za kockanje, gdje čak najveći dio anketiranih mladih su se složili da: Ljudi ne trebaju da imaju pravo da se kockaju kada god žele, kockanje nije dobro za društvo, da je kockanje nerazumna pojava, kockanje ne oživljava život, da je rizična aktivnost, koja nam ne onemogućava da se brzo obogatimo i koja treba u potpunosti da bude zabranjena.

Na osnovu dobijenih rezultata ovim istraživanjem možemo da zaključimo da tema samog istraživanja i dobijeni podaci imaju veliku važnost jer nam omogućavaju da imamo uvid o stavovima mladih u anketiranom području povodom ovih pitanja. Sami rezultati su ukazali na to da mladi u većoj mjeri imaju negativne stavove povodom ovih pojava koje izazivaju "bolest zavisnosti", ali uvijek postoji prostor da se njihovi stavovi još više učvrste tako što bi trebalo da se još više podržavaju projekti unutar nevladinog sektora koji imaju za cilj podizanje svijesti mladih i čitavoj javnosti o negativnim efektima ovih pojava kao i učenje o ovim negativnim efektima kako u neformalnom obrazovanju, tako i u formalnom.

